

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Revisionsrapport

Delårsrapport 2009

Krokoms kommun

2009-09-01

Anneth Nyqvist

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

2009-09-01

Maj-Britt Åkerström kundansvarig

Anneth Nyqvist projektledare

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Inledning och bakgrund.....	2
2.1	Bakgrund	2
2.2	Revisionskriterier	2
2.3	Avgränsning	3
2.4	Metod.....	3
3	Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	4
3.1	Bedömning och åtgärdsförslag	6
4	Måluppfyllelse.....	7
4.1	Finansiella mål.....	7
4.2	Mål för verksamheten.....	8
4.3	Bedömning av måluppfyllelse	8
5	Övriga iakttagelser	9
5.1	Övriga iakttagelser förvaltningsberättelsen	9
5.2	Nämndernas verksamhetsberättelser	9
5.3	Budgetuppföljning och prognos	10

1 Sammanfattning

Komrev inom Öhrlings PricewaterhouseCoopers har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens delårsrapport för perioden 2009-01-01 – 2009-06-30. Uppdraget ingår i som en obligatorisk del av revisionsplanen för 2009.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som kommunfullmäktige beslutat. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas.

Utifrån genomförd granskning gör vi följande bedömning av kommunens delårsrapport:

Förvaltningsberättelsens uppföljning visar att två av de finansiella målen uppnås vid delårsbokslutet, dock inte resultatmålet som inte heller beräknas att nås på helårsbasis. Resultatet före extraordinära kostnader ska uppgå till minst 2 % av skatteintäkter och statsbidrag vilket motsvarar ca 17 mnkr. Budgeten för helåret ligger på 14,8 mnkr och det prognostiserade resultatet på 3,2 mnkr. Kommunen har vidtagit åtgärder för att minska nämndernas kostnader för att till viss del kompensera för minskade skatteintäkter och statsbidrag. Åtgärderna är inte tillräckliga för att nå resultatmålet, men vi anser att kommunstyrelsen ändå visar på ambitioner att styra kostnadsutvecklingen.

I rapporten återfinns en matris över kommunens övergripande mål avseende god ekonomisk hushållning samt nämndernas mål. Det är inte möjligt att göra någon bedömning av måluppfyllelsen i denna del men vi noterar en klar förbättring jämfört med tidigare år och ser fram emot att följa det fortsatta utvecklingsarbetet.

Vi bedömer att delårsrapporten i allt väsentligt sammanställts utifrån lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Vi har noterat några punkter som påverkar resultatet samtidigt som vi lämnar några förslag till utveckling av delårsrapporten.

Sammanfattningsvis bedömer vi att delårsrapporten uppfyller syftet att ge fullmäktige möjlighet att använda den som ett underlag för styrning, ledning och kontroll av den kommunala verksamheten men verksamhetsstyrningen behöver utvecklas ytterligare genom bättre uppföljning av målen.

Kommunen har haft som ambition att förenkla och förkorta sina rapporter. Vi anser ändå att det finns utrymme att utveckla förvaltningsberättelsen med t ex omvärldsbevakning, väsentliga personalförhållanden, framtidsbedömning, nyckeltal och en analys till investeringsredovisningen. Vi föreslår även att rapporten kompletteras med delårsresultat på nämnds nivå, notförteckning till resultat- och balansräkning samt en sammanställd redovisning.

2 Inledning och bakgrund

2.1 Bakgrund

Kommuner och landsting är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början. Delårsrapporten ska omfatta minst sex och högst åtta månader.

I och med Kommunallagens regler om god ekonomisk hushållning har det tillkommit en uppgift för revisorerna att bedöma hur väl delårsrapportens resultat överensstämmer med de mål med betydelse för god ekonomisk hushållning som fullmäktige fastställt.

KL 9 kap 9 a §

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

2.2 Revisionskriterier

Granskningen ska besvara följande **revisionsfrågor**:

- Är resultatet i delårsrapporten förenligt med de mål fullmäktige beslutat?
- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?

Följande **kontrollmål** är aktuella:

- Uppfyller resultatet i delårsrapporten de av fullmäktige fastställda finansiella målen?
- Uppfyller resultatet i delårsrapporten de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten?
- Uppfyller delårsrapporten syftet att ge fullmäktige möjlighet att använda den som ett underlag för styrning, ledning och kontroll av den samlade kommunala verksamheten?

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten i allt väsentligt följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning
- God redovisningssed
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

2.3 Avgränsning

Granskningen inriktas mot att granska vilken information som lämnas i delårsrapporten samt rutinerna vid upprättandet. Vid granskningen av rutinerna ingår att bedöma hur periodiseringar, värderingar, prognoser mm har hanterats. Granskningen utförs i enlighet med Komrevs granskningsprogram för granskning av delårsrapport. Granskningen av räkenskaperna är översiktlig i syfte att ge underlag för att bedöma utfallet gentemot de finansiella mål som fullmäktige fastställt.

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

2.4 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Dokumentstudier av relevanta dokument
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen
- Granskning av specifikationer och underlag till väsentliga balansposter i den omfattning som krävs för att i allt väsentligt säkerställa en rättvisande redovisning
- Översiktlig analys av resultaträkning samt resultatprognos för året
- Intervjuer med berörda tjänstemän

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef.

3 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – juni vilket är i överensstämmelse med KRL där det sägs att delårsrapporten ska omfatta minst sex och högst åtta månader.

Vad gäller anvisningar och interna föreskrifter går sådana ut till förvaltningarna. Anvisningarna innehåller uppgifter om att periodiseringar skall göras enligt samma principer som vid bokslutet, men att det kan göras mer summariskt än vid årsskiftet.

Kommunens delårsrapport består förutom förvaltningsberättelse av resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys. Någon sammanställd redovisning i likhet med i årsredovisningen upprättas inte i delårsrapporten. I delårsrapporten finns årsprognos för Krokomsbostäder AB men för Jämtlands Gymnasieförbund och Norra Jämtlands räddningstjänstförbund lämnas ingen information.

Prognosen för helåret pekar på ett positivt resultat, 3,2 mnkr, vilket är 11,6 mnkr sämre än budgeterat. Avvikelsen beror på:

- Skatteintäkter och statsbidrag beräknas bli 12,4 mnkr lägre än beräknat.
- Nämnderna redovisar en positiv budgetavvikelse, +3,2 mnkr, men pensionskostnaderna beräknas kosta 0,8 mnkr mer än budgeterat vilket innebär att den totala budgetavvikelsen för verksamhetens nettokostnad uppgår till -2,4 mnkr.
- Avskrivningarna beräknas bli 2,6 mnkr högre än budgeterat.
- De finansiella intäkterna beräknas bli 1,0 mnkr högre än budgeterat vilket beror på att engångsutbetalningen från SKL, motsvarande 0,8 mnkr har redovisats här.

I nedanstående tabell redovisas utfallet per halvårsskiftet, budget 2009, prognos för utfallet för året samt avvikelsen mot budget. Skillnaden mellan utfallet per sista juni och helårsprognosen är i likhet med föregående år stor.

<i>Resultaträkning och prognos 2009-06-30</i>	<i>Utfall</i>	<i>delår</i>	<i>Prognos</i>	<i>Budget</i>	<i>Avv mot budget</i>
Verksamhetens nettokostnader	-319,2	-666,0	-668,4	-668,4	2,4
Avskrivningar	-13,7	-26,6	-24,0	-24,0	-2,6
Verksamhetens nettokostnader	-332,9	-692,6	-692,4	-692,4	-19,5
Skatteintäkter	249,1	509,7	506,1	506,1	3,6
Generella statsbidrag	99,5	190,1	206,1	206,1	-16,0
Finansiella intäkter	1,3	2,0	1,0	1,0	1,0
Finansiella kostnader	-2,2	-6,0	-6,0	-6,0	
Årets resultat	14,8	3,2	14,8	14,8	-11,6

Vi noterar att olika skatteprognoser från Sveriges kommuner och landsting (SKL) har använts för delårsresultatet respektive helårsprognosen. I helårsprognosen har den senaste prognosen från augusti använts medan siffrorna för delårsresultatet inte har justerats sedan tidigare prognos. Om den senaste prognosen skulle användas även för delårsresultatet skulle resultatet bli 1,3 mnkr bättre.

För 2009 har en revidering av SKL's föreslagna personalomkostnadspålägg, PO-pålägg, gjorts. Ändringen beror på en sänkning av avtalsförsäkringarna med 0,84 procentenheter. Sänkningen påverkar skulder för retroaktiva löner (PO-delen) och även årets externa kostnader för avtalsförsäkringar. För Krokoms del innebär detta en minskad kostnad motsvarande ca 3 mnkr på helårsbasis vilket inte har beaktats i kommunens helårsprognos.

Införandet av den kommunala fastighetsavgiften var neutral för 2008, för både kommunerna och staten. De årliga intäktsförändringarna för fastighetsavgiften fr.o.m. 2009 kommer sedan att tillfalla respektive kommun. För att kunna göra en bedömning av förändringen av fastighetsavgiften tas en prognos fram för respektive år. Den senaste prognosen presenterades i SKL:s cirkulär 09:24, där även en prognos per kommun redovisas. Enligt denna prognos uppgår förändringen till drygt 2,4 mnkr för Krokoms kommun, medan kommunen har använt en tidigare prognos som uppgår till 2,8 mnkr. Med tanke på den nybyggnation som för närvarande pågår i kommunen har vi ingen anledning att ifrågasätta kommunens egen bedömning.

Liksom föregående år har någon beräkning av semesterlöneskulden per juni månad inte gjorts. I budgeten beräknas semesterlöneskulden öka med 0,5 mnkr på helårsbasis.

3.1 Bedömning och åtgärdsförslag

Vi bedömer att kommunens delårsrapport är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Vi har översiktligt granskat de periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten. I stort sett har väsentliga poster så vitt vi kan bedöma periodiserats med undantag av ovan redovisade iakttagelser. Vi anser dock att det är en fördel att periodiseringar uppdaterar huvudboken istället för att som nu sammanställas sidoordnat från redovisningen.

Vår bedömning är vidare att de föreskrifter och anvisningar som finns ger förutsättningar för att delårsrapporten ska uppfylla de krav som KRL ställer.

Specifikationer till väsentliga konton i balansräkningen har tagits fram på ett föredömligt sätt, vilket innebär att det är lätt att stämma av huvudboken. Däremot saknar vi notföreteckning till såväl resultat- som balansräkning i delårsrapporten.

Sammanställda resultat- och balansräkningar där kommunen och de kommunala bolagen konsolideras saknas, vilket får betraktas som en brist i informationshänseende men ingen avvikelse från god redovisningssed. Om man väljer att inte upprätta en sammanställd redovisning är det ur styrningssynpunkt viktigt att de ingående bolagens ställning och resultat kommenteras liksom en prognos för helåret.

Delårsresultatet redovisas endast på övergripande nivå. Det hade varit önskvärt med åtminstone ett delårsresultat totalt för varje nämnd för att kunna göra en rimlighetsbedömning av resultatet även på nämndsnivå.

Vår samlade uppfattning är att delårsrapporten uppfyller syftet att ge fullmäktige möjlighet att använda den som ett underlag för styrning, ledning och kontroll av den kommunala verksamheten.

I den delårsrapport som presenteras saknas en redogörelse för redovisningsprinciper som ligger till grund för rapporten. En kortfattad beskrivning av redovisningsprinciperna med utgångspunkt i skillnader i dessa jämfört med årsredovisningen är ett bra stöd för den som ska ta del av rapporten.

4 Måluppfyllelse

I delårsrapporten har följande kommentarer till måluppfyllelse lämnats:

”Utöver de finansiella målen finns även nämndernas verksamhetsmål för God ekonomisk hushållning. Inför 2009 finns nya mål framtagna för hela kommunen på övergripande nivå. Dessa är indelade i fyra perspektiv. Nämndernas mål skall sortera i samma perspektiv för att få en sammanfallande målstruktur. För 2009 har dock nämnderna satt sina mål innan de omarbetade övergripande målen fanns. Nämnderna har ändå sorterat sina mål i de fyra perspektiven i denna uppföljning, men det är svårt att med hjälp av dessa dra några slutsatser om eventuell slutsats för de övergripande målen.”

I anvisningarna till delårsbokslutet framgår att fullmäktige har beslutat om att nämnderna kvartalsvis ska återrapportera sina nämndsövergripande mål och prognos för måluppfyllelse.

4.1 Finansiella mål

I delårsrapporten görs en överskådlig avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i budget 2009:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2009	Utfall i prognos 2009	Måluppfyllelse
Resultat – Kommunens ekonomiska resultat före extraordinära poster ska uppgå till 2 % av skatteintäkter och övriga intäkter, dvs ca 17 mnkr.	Resultat – resultatet efter första halvåret uppgår till 14,8 mnkr och prognosen för helåret till 3,2 mnkr eller 0,46 % av skatter och statsbidrag	<i>Nej både halvårsresultatet och prognosen pekar på att målet inte kommer att nås. Redan i årsbudgeten hade ambitionen sänkts något i förhållande till målet.</i>
Likviditet – ska på ett års sikt motsvara en månad lönekostnader, dvs ca 30 mnkr.	Likviditeten uppgår vid halvårsbokslutet till 63,8 mnkr. Helårsprognos har ej gjorts.	<i>Målet är uppnått vid delårsbokslutet.</i>
Soliditet/egenfinansiering ska vara minst 44 %.	Soliditeten uppgår till 44 % vid halvårsbokslutet. Helårsprognos har ej gjorts.	<i>Målet är uppnått vid delårsbokslutet. Enligt prognosen beräknas soliditeten att ligga runt 45 % under 2010-2012.</i>

Kommunen kommer inte att uppnå resultatmålet. Med tanke på det ekonomiska läget där skattekraftsutvecklingen har reviderats kraftigt jämfört med budget, ca 12,4 mnkr, redovisar dock kommunen ett positivt resultat. Kommunen visar på en aktiv styrning dels genom

att nämnderna har fått i uppdrag att inte förbruka mer än 99 % av årets ram, dels genom ett åtgärdsprogram för att sänka utgifterna för 2009. Beslutet innebär bl a stor återhållsamhet på inköp, kurser och konferenser och innan tjänster återbesätts ska överordnad rådfrågas. Samtidigt är det oroande att nämndernas sparbetning i princip äts upp av att avskrivningarna blir högre än beräknat.

4.2 Mål för verksamheten

Kommunfullmäktige har fastställt övergripande verksamhetsmål avseende god ekonomisk hushållning. Målen är indelade i perspektiven medborgare, tillväxt/utveckling, medarbetare och ekonomi.

Nämndernas respektive mål har sorterats under de övergripande målen i en lättöverskådlig matris. Nämnderna har angett om målen kommer att uppfyllas och det finns även en kolumn för kommentar där nämnderna beskriver vilka aktiviteter som har genomförts, hur målen ska mätas m m.

4.3 Bedömning av måluppfyllelse

Vi bedömer att den samlade bedömningen av de finansiella målen som redovisas i delårsrapporten ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen. Resultatmålet kommer inte att uppfyllas och för de övriga två målen har inte någon prognos gjorts på helår. Kommunen har vidtagit åtgärder för att förbättra resultatet vilket visar på goda ambitioner att styra resultatet. Men vi anser att kommunen samtidigt noga bör överväga investeringsnivån för att begränsa ökade avskrivningar som tär på utrymmet för nämndernas verksamhet.

Det är svårare att bedöma måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen vilket också framgår av delårsrapporten. Vi anser dock att det är en klar förbättring jämfört med tidigare år och sättet att redovisa är tydligt och lättöverskådligt. Vi ser fram emot att följa kommunens fortsatta arbete med att utveckla målstyrningen, såväl i planerings- som uppföljningshänseende.

5 Övriga iakttagelser

5.1 Övriga iakttagelser förvaltningsberättelsen

Förvaltningsberättelsen är mycket kortfattad och innehåller endast kommentarer kring ekonomin. Vi ser gärna att avsnittet utvecklas med följande områden:

- Omvärldsanalys, med kommentarer kring exempelvis befolkning och arbetsmarknad.
- Väsentliga personalförhållanden, där åtminstone en uppföljning av hälsotalet på övergripande nivå görs. Hälsotalet återfinns nu under måluppfyllelse men kan utvecklas med en analys.
- Framtidsbedömning, informationen bör i första hand inriktas på delårsbokslutets effekter för helåret, vilka åtgärder som eventuellt behöver vidtas och dess verksamhetsmässiga konsekvenser. Om delårsrapporten dessutom ger skäl till en ny bedömning av utvecklingen på sikt bör den informationen framgå.
- Nyckeltal, förutom de finansiella nyckeltalen saknas nyckeltal i Krokoms delårsrapport.
- Investeringsredovisning, en tabell med utfallet per juni samt en helårsprognos återfinns i förvaltningsberättelsen. Vi anser att det är en fördel om tabellen även kompletteras med kommentarer och analyser över förväntad utveckling både på kort och lång sikt.

5.2 Nämndernas verksamhetsberättelser

I delårsrapporten presenteras också en uppföljning av nämndernas verksamhet och ekonomi i enlighet med utsända anvisningar. Ambitionen i årets delårsrapport har varit att förenkla och förkorta rapporten. I anvisningarna anges att nämndernas verksamhetsberättelser bland annat ska innehålla inledande kommentar av förvaltningsledningen, ett ekonomiskt sammandrag för nämnden samt korta kommentarer kring viktiga händelser, budgetavvikelser m m. Vidare anges att ingen längre text med uppdrag, volymuppgifter, mål och måluppfyllelse ska redovisas på denna nivå.

Vi noterar att verksamhetsberättelserna är betydligt mer koncentrerade jämfört med tidigare år, vilket överensstämmer med rekommendationer från revisorerna. Redovisningarna har till stor del fokuserats på uppföljning av ekonomin, däremot saknas för flera nämnder beskrivning av väsentliga händelser i verksamheten. Vi har även noterat att det saknas anvisningar för hur eventuella negativa avvikelser ska hanteras.

5.3 Budgetuppföljning och prognos

Prognosen för nämndernas driftredovisning 2009 visas i nedanstående tabell:

Driftredovisning per nämnd, mnr	Budget 2009	Utfall helår	Budget avvikelse
Fullmäktige, revision, valnämnd, överförmyndarnämnd	-3,8	-3,5	0,3
Barn- och utbildningsnämnd	-199,8	-197,8	2,0
Socialnämnd	-224,0	-226,5	-2,5
Samhällsbyggnadsnämnd	-113,2	-111,9	1,3
Kommunstyrelsen	-52,0	-50,1	1,9
Norra Jämtlands räddningstjänstför- bund	-15,2	-15,2	0,0
Jämtlands Gymnasieförbund	-68,4	-68,4	0,0
Bygg- och miljönämnd	-2,3	-2,1	0,2
Övrigt	-0,4	-0,4	0,0
Summa nämnderna	-679,8	-676,6	3,2

Av tabellen framgår att budgetavvikelsen i prognosen är positiv totalt sett med undantag av socialnämnden som redovisar en budgetavvikelse motsvarande -2,5 mnr. Kommunstyrelsen har under våren gett nämnderna i uppdrag att inte förbruka mer än 99 % av årets ram och alla nämnder utom socialnämnden har i sina prognoser angivit att man klarar detta beting. Socialnämnden har tagit fram en åtgärdsplan för att dels komma tillrätta med årets negativa avvikelser men även för att klara besparingar inför 2010 och 2011.